

Устойчивото развитие на България в контекста на здравословния живот и благоденствието на населението

Венцислава Стоянова*

Резюме: Идеята за по-добър живот на настоящите и бъдещи поколения е в основата на концепцията за устойчиво развитие. България, както и всяка друга страна, се стреми към постигане на такова развитие. Третата цел за устойчиво развитие е осигуряване на здравословен начин на живот и насърчаване на благоденствието за хората. За анализ изпълнението на тази цел Евростат препоръчва набор от показатели. В настоящата работа е изследвана динамиката на тези показатели за България и е съставен агрегиран показател. Оценените показатели са сравнени със средните стойности за страните – членки от ЕС-27. Оценен е напредъкът на България по пътя към осигуряване на здравословен начин на живот и насърчаване на благоденствието на населението. Направен е извод, че страната ни бележи напредък в изпълнението на третата цел за устойчиво развитие.

Ключови думи: устойчиво развитие, здравословен живот и благоденствие, показатели за устойчиво развитие.

JEL: Q01, I19, I39, C19.

Увод

Идеята за по-добър живот на настоящите и бъдещите поколения е в основата на концепцията за устойчиво развитие. През 2015 г. на Общо събрание на Организацията на обединените нации (ООН) световните лидери приеха Програмата за устойчиво развитие до 2030 г. Тя представлява глобална рамка за устойчиво развитие, в основата на която са залегнали целите за устойчиво развитие (ЦУР). Програмата е ангажимент за изкореняване на бедността и постигане на устойчиво развитие до 2030 г. в световен мащаб. Целите ѝ, насочени към пет области – хората, планетата, благоденствието, мира и партньорството, са общоприложими и взаимосвързани и всички държави носят споделена отговорност за постигането им (European Commission, 2016).

Европейският съюз (ЕС) се ангажира да подкрепи изпълнението на Програмата за 2030 г. и се стреми към устойчиво бъдеще за всички. Бъдещите му действия по отношение Дневен ред 2030 са очертани в Съобщението на Европейската комисия (ЕК) от 2016 г. „Следващи стъпки за устойчиво европейско бъдеще – европейски действия

* Венцислава Стоянова е доктор, асистент в катедра „Статистика и иконометрия“ на УНСС.

за устойчивост“. За мониторинг на целите за устойчиво развитие, Евростат е разработил система от сто основни показателя. За всяка цел са определени по пет или шест основни индикатора. Системата съдържа и тридесет и три многоцелеви показатели, които се използват за мониторинг на повече от една цел.

Третата цел за устойчиво развитие от списъка с цели е осигуряване на здравословен начин на живот и насърчаване на благогенствието за всички хора от всички възрастови групи. Здравето е важно, както за индивидуалното благосъстояние на хората, така и за създаване на устойчива икономика, тъй като е от ключово значение за подобряване на участието на пазара на труда и повишаване на производителността (European Commission, 2016; Ionescu et al., 2020). В контекста на настоящото изследване благосъстоянието се възприема като съвкупността от блага, с които индивидите разполагат за задоволяване на техните потребности (Бозев, 2016; Йотова, 2008). За благосъстоянието на всички индивиди в страната ни и по отношение

на ЕС-27 е използван терминът „благогенствие“ (Бозев, 2024; Тошева, 2023; European Commission, 2016).

България като страна – членка на ЕС, също е ангажирана с изпълнение на целите за устойчиво развитие. Настоящата публикация има за цел да изследва напредъка на страната ни по отношение на изпълнение на третата цел за устойчиво развитие – осигуряване на здравословен начин на живот и насърчаване на благогенствието на хората.

Методология

Здравословният начин на живот и насърчаване на благогенствието на хората в България са анализирани за периода от 2011 г. до сега с помощта на основните индикатори за ЦУР 3 от системата с индикатори, дефинирана от Евростат. Показателите условно са разделени в две групи – показатели-стимулатори и показатели-дестимулатори. Първите стимулират устойчивото развитие и тяхната желана промяна е увеличение, а вторите го задържат и тяхната желана промяна е намаление. Индикаторите, използвани в анализа, са представени в таблица 1.

Таблица 1. Показатели за анализ на здравословния живот и благогенствие на населението

Символ	Показател	Мярка	Вид на индикатора
У ₁	Продължителност на живота в добро здраве	Години	стимулатор
У ₂	Дял на лицата на 16 и повече години, самооценили здравето си като добро или много добро	Процент (%)	стимулатор
У ₃	Разпространение на тютюнопушенето сред населението на 15 и повече години	Процент (%)	дестимулатор
У ₄	Стандартизиран коефициент на смъртност вследствие на туберкулоза, ХИВ и хепатит	Брой на 100 000 лица	дестимулатор

Символ	Показател	Мярка	Вид на индикатора
У ₅	Стандартизирана предотвратима и лечима смъртност	Брой на 100 000 лица на възраст под 75 години	гестимулатор
У ₆	Неудовлетворена нужда от медицински преглед и лечение	% от населението на възраст 16 и повече години	гестимулатор

За третата ЦУР са дефинирани и пет многоцелеви показателя, които имат отношение и към други цели. Това са: индекс на телесна маса, фатални инциденти на работа на 100 000 лица, население, живеещо в домакинства, които считат, че страдат от прекалено голям шум, умиралия при пътни инциденти, преждевременна смъртност поради излагане на фини прахови частици. Тези показатели пряко или косвено оказват влияние върху стойностите на основните показатели и не са включени в анализа. В изследването е анализирана динамиката на избраните показатели за България и Европейския съюз (EU-27). Направен е сравнителен анализ между България и ЕС по посочените показатели. От страните – членки на ЕС, е изключена Великобритания, поради настъпилния Брекзит през 2020 година (Чипева, 2022).

За оценка напредъка към постигането на третата цел в България е приложен използваният от Евростат подход за оценка на тенденциите на индикаторите за изпълнение на ЦУР. Според този подход, се оценяват две тенденции за показателите: за дългосрочен и краткосрочен период. Дългосрочните тенденции на индикаторите се препоръчва да се изчисляват на база данните за последните петнадесет години. Те могат да се оценят и въз основа на данни за десет

последователни години, в случай че не са налични данни за толкова дълги динамични редове. Краткосрочните тенденции се препоръчва да се изчисляват въз основа на данни за последния петгодишен период. Когато не се разполага с данни за такъв период, краткосрочните тенденции се оценяват, ако са налични данни за поне три последователни години. За показателите, които нямат определена количествена цел относно стойността на индикатора до 2030 г., каквито са представените по-горе показатели, тенденцията се оценява по отношение на това дали изменението е в желаната посока. За целта се използва формулата за средногодишния темп на прираст (compound annual growth rate (CAGR)).

$$CAGR = \left(\frac{y_t}{y_{t_0}} \right)^{\frac{1}{t-t_0}} - 1 \quad (1)$$

където:

y_t - стойността на показателя през последната година

y_{t_0} - стойността на показателя през базисната година

t - последната година

t_0 - базисната година

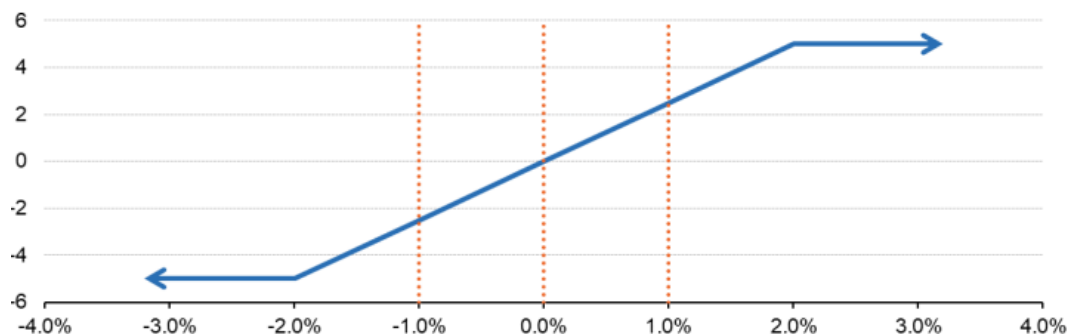
Средногодишният темп на прираст се представя в проценти.

Тенденцията на изменение на всеки индикатор се оценява, като съответният темп се сравнява с прага от 1%

Икономическо развитие

средногодишен прираст, който Евростат използва повече от 10 г. в своите доклади за мониторинг на устойчивото развитие. Ако желаната посока на изменение на показателя е увеличение, то при средногодишен темп на прираст по-голям или равен на 1%, се приема, че е налице значителен прогрес към ЦУР. Ако прирастът е положителен, но по-малък от 1%, се приема, че е налице умерен прогрес към ЦУР. При средногодишен темп на прираст 0% няма прогрес към ЦУР, между 0% и (-1%) е налице умерено изменение в нежеланата посока, а при темп по-малък или равен на (-1%) е налице значително изменение в нежеланата посока. За тълкуването на средногодишния темп на прираст на показателите, за които желаната посока на изменение за изпълнение на ЦУР е намаление, се използват същите прагове, като при отрицателен средногодишен темп на прираст се приема, че е налице прогрес към ЦУР, докато при положителна стойност е налице изменение в нежелана посока.

За оценка изпълнението на определена ЦУР се изчислява обобщен показател. За тази цел всеки показател получава определен брой точки в зависимост от стойността на средногодишния му темп на прираст. Индикаторите-стимулатори получават 5 точки, когато средногодишният им темп на прираст е равен на 2% или повече. При темп на прираст по-голям от 0% и по-малък от 2%, точките, които получава показателят, са в границите между 0 и 5, а при липса на изменение на индикатора, той получава 0 точки. При прираст по-голям от (-2%) и по-малък от 0%, точките, които индикаторът получава, са съответно в границите между (-5) и 0, а при темп на прираст по-малък или равен на (-2%) получава (-5) точки. Оценката на индикаторите-гестимулатори е аналогична, но с противоположен знак на броя на точките. Така всеки индикатор получава определена оценка под формата на брой точки. Функция за оценяване броя на точките за индикаторите за устойчиво развитие, които нямат количествена цел, е представена на фигура 1.

Фигура 1. Функция за оценяване броя на точките за индикаторите за устойчиво развитие, които нямат количествена цел

Източник: Евростат

Обобщената оценка за изпълнение на целта за устойчиво развитие се получава с помощта на средна аритметична непретеглена величина от броя точки на всички индикатори за дадена цел (Eurostat, 2023).

Информационно осигуряване

Данните, използвани в настоящата публикация, са с източник Евростат.

За показателя „Продължителност на живота в добро здраве“ е налице прекъсване на динамичния ред през 2016 г. за България и през 2015 г. за ЕС-27. Поради това стойностите на показателя в началото и в края на периода са несъпоставими. Последните налични данни са за 2021 година. За показателя „Разпространение на тютюнопушенето“ са налични данни за 2012 г., 2014 г., 2017 г. и 2020 г. За показателите „Стандартизиран коефициент на смъртност вследствие на туберкулоза, ХИВ и хепатит“ и „Стандартизирана предотвратима и лечима смъртност“ са налични данни за периода 2011-2020 г.

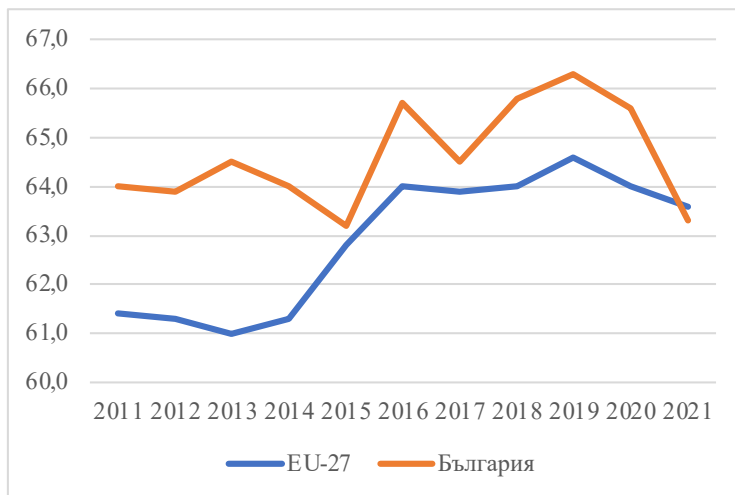
За показателите „Дял на лицата на 16 и повече години, самооценили здравето

си като добро или много добро“ и „Неуговлетворена нужда от медицински преглед и лечение“ са налични данни за целия наблюдаван период от 2011 г. до 2022 г., както за България, така и за ЕС-27.

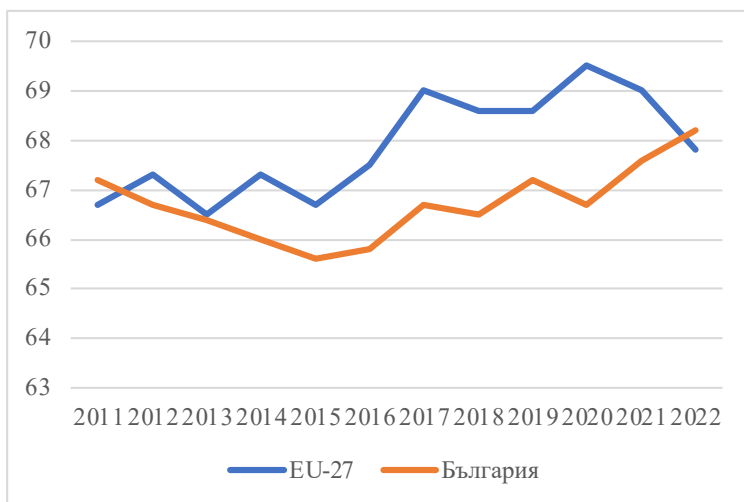
Дългосрочната тенденция и изчисляването на обобщен показател за изпълнение на ЦУР 3 в дългосрочен план са оценени с помощта на средногеометричен темп на прираст на показателите за периода 2011-2020 година. За индикатора „Разпространение на тютюнопушенето“ е приложен средногодишен темп на прираст за периода 2012-2020 година. Краткосрочната тенденция и обобщеният показател за изпълнение на ЦУР 3 в краткосрочен план са оценени въз основа на данни за 2017-2020 година. Последната година, използвана за тези оценки, е 2020 г., тъй като за част от показателите не са налични данни за 2021 г. и 2022 г.

Резултати от изследването

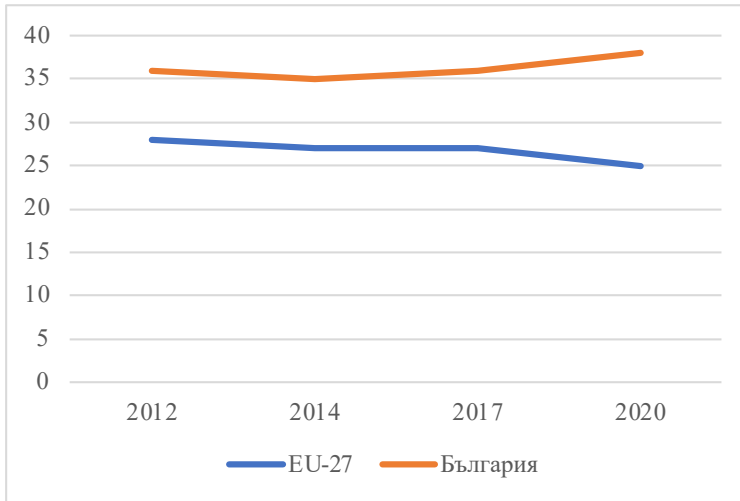
Динамиката на анализираният показател за България и ЕС-27 е представена на фигури 2-7.

Фигура 2. Продължителност на живота в добро здраве (години)
Източник на данните: Евростат

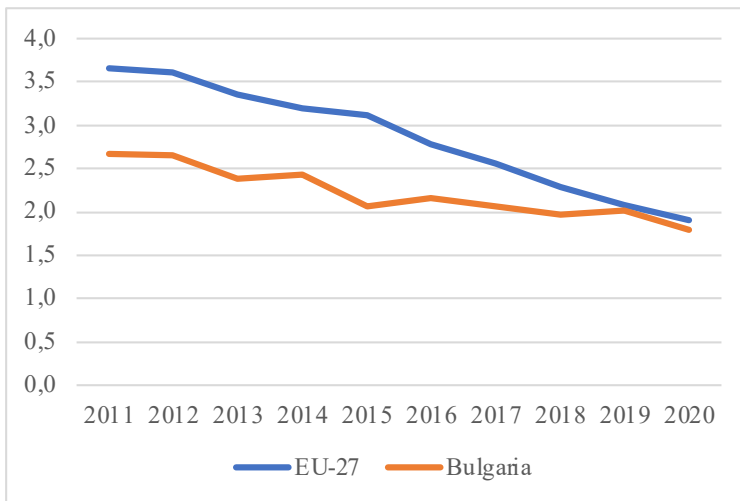

Фигура 3. Дял на лицата на 16 и повече години, самооценили здравето си като добро или много добро (%)
Източник на данните: Евростат

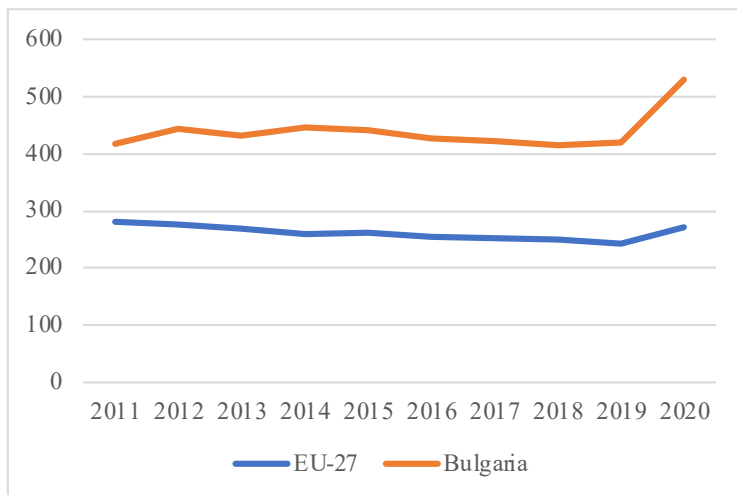
Фигура 4. Разпространение на тютюнопушенето (% от населението на 15 и повече години)

Източник на данните: Евростат

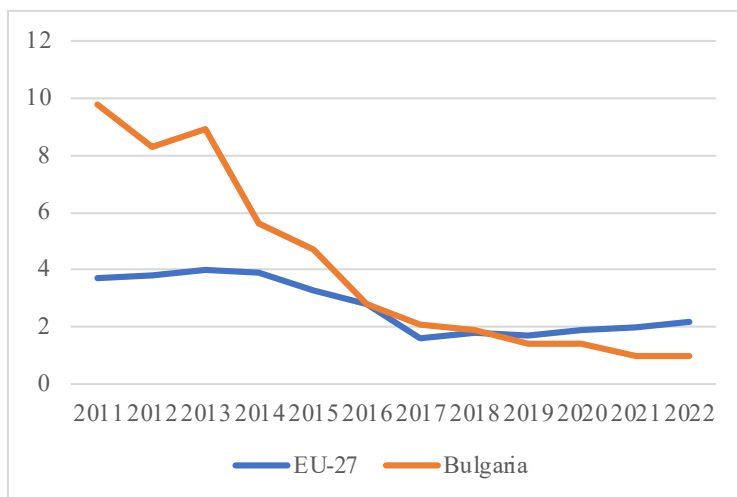

Фигура 5. Стандартизиран коефициент на смъртност вследствие на туберкулоза, ХИВ и хепатит

Източник на данните: Евростат

Фигура 6. Стандартизирана предотвратима и лечима смъртност
Източник на данните: Евростат

Фигура 7. Неудовлетворена нужда от медицински преглед и лечение
(% от населението на възраст 16 и повече години)
Източник на данните: Евростат

В таблица 2 са представени средно-геометричните темпове на прираст на показателите за България и ЕС-27.

Таблица 2. Средногеометрични темпове на прираст на показателите за проследяване изпълнението на ЦУР 3

Показател	Вид на индикатора	ЕС-27 България	Период	Средно-геометричен темп на прираст (%)
Продължителност на живота в добро здраве	стимулатор	ЕС-27	2016-2021	-0,1
		България	2016-2021	-0,7
Дял на лицата на 16 и повече години, самооценили здравето си като добро или много добро	стимулатор	ЕС-27	2011-2022	0,1
		България	2011-2022	0,1
Разпространение на тютюнопушенето	гестимулатор	ЕС-27	2012-2020	-1,4
		България	2012-2020	0,7
Стандартизиран коефициент на смъртност поради туберкулоза, ХИВ и хепатит	гестимулатор	ЕС-27	2011-2020	-7,0
		България	2011-2020	-4,3
Стандартизирана предотвратима и лечима смъртност	гестимулатор	ЕС-27	2011-2020	-0,4
		България	2011-2020	2,7
Неудовлетворена нужда от медицински преглед и лечение	гестимулатор	ЕС-27	2011-2022	-4,6
		България	2011-2022	-18,7

Източник: Изчисления на автора

От фигура 2 се вижда, че през 2011 г. продължителността на живота в добро здраве в България е 64,0 г. и е значително по-висока – с 2,6 г., в сравнение със средната стойност за ЕС-27. През периода 2016-2021 г. в България и средно за ЕС-27 наблюдаваната промяна в стойността на показателя е в една и съща посока. Въпреки това в годините, в които е налице намаление в стойността на показателя, спадът за ЕС-27 е по-малък в сравнение с този за България. През периода 2016-2021 г. за ЕС-27 се наблюдава средногодишно намаление в продължителността на живот в добро здраве с 0,1%, а за България с 0,7%. Това намаление се дължи основно на спада в стойността на показателя през последните две години – 2020 г. и 2021 г. Причината за това намаление може да се търси в разпространението на COVID-19.

През 2021 г. продължителността на живота в добро здраве в България е 63,3 г., а средно за ЕС-27 е 63,6 години, т.е. стойността на показателя за страната ни е с 0,3 г. под средната стойност за ЕС-27.

Делът на лицата на 16 и повече години, самооценили здравето си като добро или много добро през 2011 г. и 2022 г., е с по-високи стойности в България в сравнение със средните стойности за ЕС-27. През останалите години от наблюдавания период стойностите на показателя за страната ни са под средните за ЕС. Средногодишно увеличение в стойността на показателя за България и ЕС-27 е еднакво и възлиза на 0,1%.

Показателят-гестимулатор „Разпространение на тютюнопушенето“ е с по-неблагоприятни стойности за устойчивото развитие на България в сравнение

Икономическо развитие

със стойностите на показателя за ЕС-27. През периода 2012-2020 г. за България е налице средногодишно увеличение с 0,7%, а за ЕС-27 е налице намаление, възлизащо на 1,4%.

Показателят-гестимулатор „Стандартизиран коефициент на смъртност вследствие на туберкулоза, ХИВ и хепатит“ е с по-благоприятни стойности за устойчивото развитие на България в сравнение със средните стойности за ЕС-27. В България се наблюдава средногодишен спад в стойността на индикатора със 7,0%, а средно за ЕС-27 намалението е 4,3%.

Стойностите на показателя-гестимулатор „Стандартизирана предотвратима и лечима смъртност“ за България са по-големи в сравнение със средните стойности за ЕС-27. През периода 2011-2020 г. в България се наблюдава средногодишно увеличение в стойността на показателя с 2,7%, докато за ЕС-27 е налице средногодишен спад, възлизащ на 0,4%.

Показателят-гестимулатор „Неудовлетворена нужда от медицински

презлед и лечение“ в началото на разглеждания период е със значително по-високи стойности за България. Наблюдава се спад в стойността на този показател и през 2022 г. стойността му е пониска от тази на ЕС-27. Тази тенденция е благоприятна за устойчивото развитие на България. За ЕС-27 е налице също подобряване в стойността на показателя. Динамиката на показателя за ЕС-27 обаче е с по-бавни темпове в сравнение с темповете за България. През периода 2011-2022 г. за България е налице много голям средногодишен спад в стойността на показателя, възлизащ на -18,7%, докато за ЕС-27 средногодишното намаление е -4,6%.

Изменението в стойностите на показателите за оценка на ЦУР 3 в дългосрочен и краткосрочен план, както и броят на точките, които всеки показател получава след прилагане на методологията на Евростат, описана по-горе, са представени в таблица 3.

Таблица 3. Оценка на дългосрочните и краткосрочни тенденции в изменението на показателите за оценка на ЦУР 3 „Здравословният начин на живот и насърчаване на благодействието на хората“

Показател	Съюз Държава	Период	Средногодишен темп на прираст (%)	Оценка на тенденцията	Брой точки
Продължителност на живота в добро здраве	ЕС-27	Поради прекъсване на динамичния ред, дългосрочна тенденция не може да се изчисли			-
		2017-2020	0,1	умерен прогрес	0,1
	България	Поради прекъсване на динамичния ред, дългосрочна тенденция не може да се изчисли			-
		2017-2020	0,6	умерен прогрес	1,4

Показател	Съюз Държава	Период	Средно- годишен темп на прираст (%)	Оценка на тенден- цията	Брой точки
Дял на лицата на 16 и повече години, самооценили здравето си като добро или много добро	ЕС-27	2011-2020	0,5	умерен прогрес	1,1
		2017-2020	0,2	умерен прогрес	0,6
	България	2011-2020	-0,1	умерено изменение в нежелана посока	-0,2
		2017-2020	0,0	без промяна	0,0
Разпространение на тютюнопушенето	ЕС-27	2012-2020	-1,4	значителен прогрес	3,5
		2017-2020	-2,5	значителен прогрес	5,0
	България	2012-2020	0,7	умерено изменение в нежелана посока	-1,7
		2017-2020	1,8	значително изменение в нежелана посока	-4,5
Стандартизиран коефициент на смъртност поради туберкулоза, ХИВ и хепатит	ЕС-27	2011-2020	-7,0	значителен прогрес	5,0
		2017-2020	-9,5	значителен прогрес	5,0
	България	2011-2020	-4,3	значителен прогрес	5,0
		2017-2020	-4,6	значителен прогрес	5,0
Стандартизирана предотвратима и лечима смъртност	ЕС-27	2011-2020	-0,4	умерен прогрес	1,0
		2017-2020	2,5	значително изменение в нежелана посока	-5,0
	България	2011-2020	2,7	значително изменение в нежелана посока	-5,0
		2017-2020	7,8	значително изменение в нежелана посока	-5,0
Неудовлетворена нужда от медицински преглед и лечение	ЕС-27	2011-2020	-7,1	значителен прогрес	5,0
		2017-2020	5,9	значително изменение в нежелана посока	-5,0
	България	2011-2020	-19,4	значителен прогрес	5,0
		2017-2020	-12,6	значителен прогрес	5,0

Източник: Изчисления на автора

Икономическо развитие

На база резултатите от таблица 3 и след прилагане на методологията, предложена от Евростат за изчисляване на обобщени оценки за изпълнение на целите за устойчиво развитие, са изчислени такива оценки за ЦУР 3 „Здравословен начин на живот и насърчаване на благогенствието на хората“ за ЕС-27 и България в дългосрочен и краткосрочен план. Те са представени в таблица 4.

В дългосрочен план при два от показателите за България се наблюдава значителен прогрес, при два – умерено изменение в нежелана посока и при един – значително изменение в нежелана посока за постигане на третата цел за устойчиво развитие. Обобщената оценка за изпълнение на целта за България е 0,6. Динамиката на показателите средно за ЕС-27 е по-благоприятна за изпълнение на целта. При три от показателите е налице значителен прогрес, а при два – умерен прогрес. По-благоприятната динамика на показателите за изпълнение на ЦУР 3 е видна и от обобщената оценка на ниво ЕС-27, която възлиза на 3,1.

В краткосрочен план при два от показателите за България има значителен прогрес, при един – умерен прогрес,

един от показателите е без промяна и при два е налице значително изменение в нежелана посока. Обобщената оценка възлиза на 0,3. За ЕС-27 при два от показателите е налице значителен прогрес, при два – умерен прогрес и при два – значително изменение в нежелана посока. Обобщената оценка за ЕС-27 възлиза на 0,1. Обобщената оценка за постигане на третата цел в краткосрочен план е по-благоприятна за България в сравнение със средната стойност за ЕС-27.

Обобщените оценки за изпълнение на ЦУР 3, представени в таблица 4, показват, че и в краткосрочен, и в дългосрочен план за България и средно за ЕС-27 се наблюдава положителна промяна към устойчивото развитие по отношение на ЦУР 3. В краткосрочен план, обаче, е налице забавяне на тенденцията. Причината за отчетеното забавяне може да се търси в разпространението на COVID-19 през 2020 година. Тогава е налице спад в стойностите на показателя-стимулатор „Продължителност на живота в добро здраве“, както за България, така и за ЕС-27. Налице е и повишаване стойността на показателя-гестимулатор „Стандартизирана преготовката и лечима

Таблица 4. Оценка на изпълнението на ЦУР 3 „Осигуряване на здравословен начин на живот и насърчаване на благогенствие на хората“ в България и ЕС-27 в дългосрочен и краткосрочен план

Съюз Държава	Вид на тенденцията	Оценка
ЕС-27	дългосрочна тенденция	3,1
	краткосрочна тенденция	0,1
България	дългосрочна тенденция	0,6
	краткосрочна тенденция	0,3

Източник: Изчисления на автора

смъртност“ за България и ЕС-27. За ЕС-27 през 2020 г. е налице и повишаване в стойността на показателя-гестимулатор „Неудовлетворена нужда от медицински преглед и лечение. Анализ за влиянието на COVID-19 върху изпълнението на ЦУР 3 обаче не е правен в настоящата разработка. Това е само едно допускане и е предмет на други анализи.

Изводи

В съвременния свят всяка страна, в т.ч. и България, се стреми към изпълнение на целите за устойчиво развитие и постигане на такова развитие. По отношение на третата цел – осигуряване на здравословен начин на живот и насърчаване на благоденствието на хора, България бележи положителна промяна в динамиката на обобщения показател за постигане на целта, както в краткосрочен, така и в дългосрочен план. Динамиката в краткосрочен план обаче е по-бавна в сравнение

с тази в дългосрочен, което може да се дължи на възникването и разпространението на COVID-19 през 2020 година. Въпреки това, в България общата динамика на основните показатели към ЦУР 3 за периода 2017-2020 г. е по-благоприятна за устойчивото развитие на страната ни в сравнение с измененията, които се наблюдават средно за ЕС-27. В същото време, за периода 2011-2020 г. обобщената оценка за устойчивото развитие на страните от ЕС-27 в контекста на осигуряване на здравословен начин на живот и насърчаване за благоденствието на хората е с по-висока стойност от стойността на същия индикатор за България.

Тази статия е финансирана по проект № НИД-8/2021 г. „Макроикономически и социални измерения на екологичната трансформация на икономиката в контекста на Европейския зелен пакт“.

Цитирани източници (References):

1. Бозев, В. (2024). Статистическо изследване на благополучието в Европа. ИК-УНСС, ISBN-978-619-232-819-1
(Bozev, V. (2024). Statisticheskoto izsledvane na blagopoluchieto v Evropa. IK-UNSS, ISBN-978-619-232-819-1)
2. Йотова, Л. (2008). Благосъстоянието преди и след членството на България в Европейския съюз: между очакванията и реалностите. *Годишник на УНСС*, бр. 7 https://www.unwe.bg/uploads/Yearbook/Yearbook_2008_No7_L%20Yotova.pdf
(Yotova, L. (2008). Blagosastoyaniето преди i sled chlenstvoto na Bulgaria v Evropeyskia sayuz: mezhdu ochakvaniyata i realnostite. *Godishnik na UNSS*, br. 7 https://www.unwe.bg/uploads/Yearbook/Yearbook_2008_No7_L%20Yotova.pdf)
3. Чипева, С. (2022). Българската икономика по пътя на екологичната трансформация. *Икономически и социални алтернативи*, (4): 18-27.
(Chipeva, S. (2022). Balgarskata ikonomika po patya na ekologichnata transformatsia. *Ikonomicheski i sotialni alternativi*, (4): 18-27)

4. European Commission (2016). Communication from the commission to the European parliament, the Council, the European economic and social committee and the Committee of the regions Next steps for a sustainable European future European action for sustainability.
5. Eurostat (2023). Sustainable development in the European Union. Monitoring report on progress towards the SDGs in an EU context. 2023 edition.
6. Eurostat (2023). The assessment of indicator trends against SDG-related EU objectives and targets. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/sdi/methodology>
7. Eurostat. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/main/data/database>
8. Ionescu, G., Firoiu, D., Tănasie, A., Sorin, T., Pîrvu, R., Manta, A. (2020). Assessing the Achievement of the SDG Targets for Health and Well-Being at EU Level by 2030. *Sustainability*, 12(14): 5829. <https://doi.org/10.3390/su12145829>
9. Tosheva, E. (2023). How does the household economic status affect the quality of life of older people in the different EU countries? *Economic Alternatives*, (3): 459-475

Ustoychivoto razvitie na Bulgaria v konteksta na zdravoslovnia nachin na zhitov i blagodenstvieto na naselenieto

Ventsislava Stoyanova

Sustainable Development of Bulgaria in the Context of the Healthy Lives and Well-Being of the Population

Ventsislava Stoyanova

Abstract: The idea for a better life of the present and future generations is the basis for the conception of sustainable development. Bulgaria, like every other country, is striving to reach such a development. The third sustainable development goal is ensuring healthy lives and promoting the well-being of the people. To analyze the achievement of this goal, Eurostat recommends an indicator set. The dynamics of these indicators for Bulgaria are studied in the present work and an aggregated indicator is composed. The calculated indicators are compared with the average values for the EU-27 countries. Bulgaria's progress in terms of ensuring healthy lives and promoting the well-being of the people is assessed. It is concluded that our country marks progress towards the achievement of the third sustainable development goal.

Key words: sustainable development, healthy lives and well-being, sustainable development indicators.

JEL: Q01, I19, I39, C19.